

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שבאי ועינים תראה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו גזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכו' הנח"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון ישעיה
טובה לכל הגושתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכו' השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו אזיה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל בהחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם, כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תונככי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שחבטיח שישמליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים ארח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
החבטיח כל מי שייסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

למען ידעו ודורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני ה' אלטיכם. יש להבין מה הענין לדעת אם הקב"ה עשה להם את הסוכות
תיכף בצאתם ממצרים או אחר כך. ולמה דייק קרא לומר 'למען ידעו וכו' כי בסוכות וכו' בהוציא אותם מארץ מצרים, דמשמע שיעיקר הידיעה היא שהושבים
בסוכות מיד כשיצאו ממצרים. וצריך לומר שטעם גדול וסוד פרטי יש באלו הסוכות, דהנה אמרינו (פסיקתא דרב כהנא כ"ט): למה צוה הקב"ה לישראל לעשות
סוכה תיכף אחר יוה"כ, שאם נתחייבו ישראל גלות ביה"כ מחמת עונותיהם, יגלו לסוכה מביתם ויחשב להם כאילו גלו. וכן אומרים בנוסח התפלה קודם שנכנסים
לסוכה: 'ובזכות צאתי מבית החוצה יחשב לי בזה כאילו הרחקתי נדוד'. והנה אמרו (ע"ה. ה.) שאם ישראל לא היו עושים את העגל, לא היה להם עוד שעבוד מלכות.
וכדכתיב 'אני אמרתי אלטיכם אתם', ואמרו חז"ל 'חרות' על הלוחות, חירות משעבוד מלכות. ולכאורה יקשה הלא הגלות כבר נגזר עליהם בברית בין הבתרים. ומכל
שכן לפי דעת המפרשים שלפי שלא השלימו המנין של ארבע מאות ושלושים שנה במצרים, הוצרכו לירד בגליות אחרות. וא"כ אם לא היו עושים את העגל, כיצד
היו עושים להשלים הגלות.
אלא ודאי שאכן משום כך תיכף שהוציאם ממצרים קודם זמנם, שה גורם להם לרדת בגליות אחרות וכו', כדי שלא יצטערו על זה ויחששו על עתידם האין
ישלימו את חובת הגלות, משום כך עשה להם השי"ת סוכות, כלומר שאם יזכו [היינו שלא יחטאו בעגל וכדומה] יהיו נפטרים מהגלות בסוכה זו. וזה הטעם שרצה
הקב"ה שידעו הדורות שתיכף בצאתם ממצרים נתן להם נחמה זו ע"י הסוכות שעשה להם, כדי שישתדלו להיות זכאים, ולא יאמרו מה תועלת לנו להיות זכאים
אם בין כך ובין כך אנו חייבים גלות, כי ידעו שיש עצה להיפטר מהגלות ע"י הסוכה. ואכן אם לא היו עושים את עון העגל היו נפטרים ע"י הסוכות מחוב הגלות. וזהו

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מאראד זצ"ל

ארייברענגען ידאת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

- וואס טוהט מכן דורות ישרים:**
- א תח"ו ירח שטערט עס שוין אסאך יארן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פריואט, באמנות, קאנפירענשעל.
  - יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרייס איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אויף האט עס די ריכטיגע כח.
  - משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיתות. די שטיין בלייבט אין דעם אויזען פאר 2 וואכען.
  - מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא איין דעם מקובלדיג אופן פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מקיים דורך שטערט פון אריה"ק אויף האב יצור חלב (אנגעזען זיין הארץ צו אריינשטיין), שיהפך לבן לשמים לטובה (שטייט יא גאנצע מענטש), ונראה מלפנים (וועט מען וואונדער), מקטן עס געבען פון מעשע.

פאר פרטים ורופט-טעקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

”מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש, ער לירנט מסוד, ער וויל ענדיגען א מסכתא

”מיין זון געהט אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

”מיין יחזק האט אויפגעלייגט א פילטער

”איך האב נישט געהאט קיין מנהג מארעם נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

”כאמא געטוישט זעהן הצלחה מיט מייער קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חברים קינד

שוורו הדר לו! והשנית 'ולקחתם גם את זה,' 'ולקחתם אגודת אזוב,' כי יוסף נתחכם פן יורגש להם שהוא יוסף ויודיעו לאביו, והאמת הוא כי עדיין לא הוכשר הזמן שירד יעקב למצרים, כי הוצרך להיות בארץ כנען להכניע הקליפה אשר היה שם ולהעלות כל ניצוצי קדושה מארץ כנען, ומוכן שכונת יוסף באשר שכבר אסר את שמעון ונתחכם להחזיק את בנימין ג"כ, פן ירגישו ויודיעו לאביו, ויתירו לגלות הדבר. אבל באמת צרפו לשכינה עמהם, ואם יהיו עשרה יוכלו להתיר הדבר, כי כל בי עשרה שכינה שריא, וזהו 'ולקחתם אגודת' שהם שלשה [היינו יוסף ושמעון ובנימין], ולא נשאר רק תשעה, א"כ אי אפשר להתיר הדבר, וזהו 'ולקחתם ארון ברית ה', שצרפו לשכינה, א"כ 'ולקחתם מן החרם', ואי אפשר להתיר בפחות מעשרה.

וסיבת שיעקב נשאר בארץ ישראל, הוא כדי להכין ולהכשיר את קרקעת ארץ ישראל ויעלו לארצנו בקדושת יעקב אשר הכין בקדושתו

קדושת ארץ ישראל 'ולקחתם מפרי הארץ', ונזכה לעלות לציון ברינה.

לע"נ נדרה ב"ר אברהם עמרוני גברא ע"ה י"א צ"כ ל"ג תשרי

דיחוי בנוגע מצות לולב. כתב האבני נזר (יו"ד סי' של"ט), דגדר 'דחוי' לא מציינו אלא היכא שעכשיו ליכא עוד המחייב של המצוה, אלא שאנו מחייבין אותו עכשיו בשביל המחייב שהיה קודם, דאז אם אמרינן יש דחוי, כבר נתבטל המחייב הקודם. אבל אם גם עכשיו קיים המחייב של המצוה, לא שייך גדרו של דיחוי, כי אה"נ דהמחייב הקודם נדחה, אבל גם עכשיו קיים המחייב של המצוה. עוד כתב האבני נזר, דהמחייב של מצות כסוי דם, הוא השחיטה, דהחיוב חל בשעת השחיטה, וליכא מחייב עוד אח"כ, לכן אם נדחה החיוב של כסוי דם שחל עליו בשעת השחיטה, שייך בזה לומר דיש דחוי וכבר נפטר מלכסות.

וז"ל: לא מציינו 'דחוי' אלא בחיוב שמתחילה, [היינו דליכא מחייב בכל רגע, אלא החיוב עכשיו נובע ממה שאירע בתחילה]. כגון מצות כיסוי, שהחיוב [עכשיו נובע] מחמת השחיטה, כדכתיב 'ושפך (ו-שחט) את דמו וכיסוהו בעפר', [ואז יש לומר דיש דיחוי אצל מצות], דחיוב זה [שחל בשעת השחיטה] נפסק בשעה שכיסוהו הרוח, [ושוב ליכא מחייב עוד למצות כיסוי]. וכן בקדשים [היינו קרבן שנפל בו מום], שקדושתו [של הקרבן נובע] מחמת שהוקדש בתחילה, [ולכן אם נדחה הקרבן, פקע קדושתו] וכו', עכ"ל. והנה אמרו בע"ז (דף מז), דשייך 'דחוי' אצל לולב, כגון לולב של אשירה שביטלה הגוי, ועתה מותר להשתמש בה, דאם אמרינן יש דחוי אצל מצות, הלולב פסול, כיון שהיתה אסורה בהנאה מקודם, לכן כבר נפסל ונדחה למצות לולב. ולכאורה קשה לפי יסוד הנ"ל דגדר 'דחוי' לא שייך בדבר שאיכא מחייב מחודש בכל זמן, דא"כ איך שייך דחוי בלולב,

לע"נ הג"ר יחייא ב"ר אברהם זצ"ל י"א צ"כ ט"ו תשרי

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל ושמתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים. ששה במסורה: א) דין. ב) 'ולקחתם גם את זה.' ג) 'ולקחתם אגודת אזוב.' ד) 'ולקחתם את ארון ברית ה'.' ה) 'ולקחתם מן החרם.' ו) 'והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ.'

ויראה לפרש, כי ידוע שסיבת מכירת יוסף היתה סיבה לגאולה, כמו שאיתא בזוהר שע"י שירד יוסף תחילה למצרים היתה להם תקומה, כמו שהובא בספרים, והנה גזרה חכמתו יתברך שמו שיהיה יוסף כ"ב שנים במצרים, והכל בעתו ובזמנו, שיעקב היה זמנו לירד למצרים בזמן הראוי, ובתחילה הוצרך יעקב להיות בארץ ישראל, וכל זה היה סיבה לגאולה, כיון שהיה נדרש שיהיה יעקב מרכבה לשכינה בארץ ישראל, ויוסף היה במצרים.

והנה אין ספק דמה שיוסף לא הודיע לאביו באשר הוא שם, דנהי דהיה בזה קיום מצות כיבוד אב, עם כל זה הכרח היה, לפי שהשכיל ברוח קדשו שעדיין אין זמן שירד אביו למצרים, כל זאת לפי עוצם השגתו של יוסף, והכל יפה עשה בעתו וזמנו, ומשום זה נתחכם יוסף שטוב שלא להודיע לאביו עד עת בא דברו וזמן שירד יעקב למצרים, ושלא להקדים ותרהב השהייה במצרים, כי באמת מצרים מקום הוהמא מקור הטומאה.

ולזה אמרה המסורה 'ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר', הוא יוסף כנוודע שנלקח מאביו שנקרא 'בן פורת יוסף', והוא 'פרי צדיק עץ חיים', והוא 'מהודר', כדכתיב 'בכור

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבנה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון."

שמח זבולון בצאתך וישכר באהלך. ב' במסורה, הכא, ואידך 'ואל תשכן באהלך עולה'. ובירך יעקב פירש, שהמסורה באה לרמוז שיזהר האדם כשיחזיק ביד לומד תורה שילמוד בביתו, שישים עין פקוחה שלא יתיחד אותו הלומד עם אשתו בבית, וזהו 'ואל תשכן באהלך עולה', ע"ש. ולפי דרכו יש לרמוז ד'ואל תשכן באהלך עולה' ר"ת 'תובע', שיזהר שלא יבא הלומד להיות תובע אשתו לעבירה ח"ו. ולענ"ד נראה לפרש המסורה לפי מה שאמרו רז"ל שהצדקה והחזקת ידי לומדי תורה וכל המצות הנעשות מממונו של אדם, צריכים להיות מממונו של היתר דוקא, ולא מממונו הבא מגזל ועושיק ועול ומרמה, וזהו 'שמח זבולון', כשישכר באהלך' שאתה מחזיק בידו, כי בצל החכמה בצל הכסף, רק בזאת צריך אתה להזהר ד'אל תשכן באהלך עולה', שהממונו הבא לידך מצד איסור שיהיה אל תשכינהו באהלך, כלומר התרחק מזה, ועי"ז 'שמח זבולון בצאתך'.

דחוי, משום שמעיקר הדין כל הלילה כשר למצה, ואף שבזמן תחילת הלילה היה דחוי, אבל בזמן המשך הלילה - כאשר נשתפה - לא נדחה מעולם, וכן יהיה הדין לענין יתומים שצריכים לפרוע חוב אביהם, שהמצוה אינה על זמן מסוים, ולכן אין בזה דיחוי דחוי. וכן כ"כ בקובץ שיעורים (ביצה אות י"ז) ז"ל: 'דין דיחוי הוא היכא שאנו מחייבין אותו עכשיו בשביל סיבה קודמת, דאי נימא יש דיחוי, לא מיחייב עכשיו, כיון שנדחה שעה אחת מחיובו. אבל אי נימא אין דיחוי, מחייב עכשיו מפני הסיבה הקודמת אף שמתחילה נדחה מחיובו. אמנם אם גם עכשיו ישנה לסיבה המחייבת, לא שייך דין דיחוי, כמו בכיסוי הדם, דחיוב כיסוי הוא ע"י מעשה השחיטה, וכיון שנדחה מחיובו בשעה שביטלה הרוח תו לא מחייב.'

א וכל"כ בשו"ת רע"א (קמא, סימן נ"ד) בנוגע יתומים קטנים שאביהם השאיר להם חוב, אם צריכים לפרוע את חובותיו, שהרי שבתנוחם אין עליהם שעבוד, ועיקר החיוב הוא רק משום מצות עשה, וקטנים אינם חייבים במצוה זו (כמבואר בב"ב קעד), וא"כ המצוה נדחתה מהם. ז"ל: בפריעת בע"ח ליכא ענין דחוי, דדוקא באבילות דבאנו לחייבו מבח המעשה שנעשה בשעת קטנותו דהיינו מיתת המת, וכיון דלא נתאבל אז דישראלים עתה, בזה אמרינן יש דחוי. אבל בפריעת בעל חוב אין צריך לדון על המעשה שנעשה בקטנותו שירש מנכ"ס אביו, דאין שעת הירושה דוקא גורמת להמצוה, אלא דכל שיש ברשותו נכסי אביו המשועבדים לבעל חוב רמאי עליה המצוה לשלם, ומה לנו אימית התחילו לבא ברשותו עכ"ל. ודוגמא לחילוק זה הביא הגר"א מדברי הט"ז (סימן תע"ו ס"ק י') לענין שוטה שנשפתה בליל ט"ו ניסן, שבתחילת הלילה היה פטור ממצוה, ושוב נעשה חייב, שלא אמורים שהיה

כ' תשרי יומא דהילולא של בעל הפלא יועץ

רבי אליעזר ב"ר יצחק פאפו זי"ע הבטיח:

'ממי שאקבל ממנו טובה, אשתדל לשלם לו במיטבא, ולבקש רחמים עליו'

מנהגן של ישראל תורה שעושים חתני תורה בשמחת התורה, וזמן שמחה הוא לכל ישראל, ישמח ישראל בעושי שמחה של מצוה לגומרה של תורה, וכן המרבה לשמוח ובפרט בעת שעושים השבע הקפות, מנהג חסידים ואנשי מעשה לפזז ולכרכר לפני הספרים בשירות ותשבחות ושמחות וגיל, והיא סגולה נפלאה לזכות לו ולזרעו לכתרה של תורה.

ומנהג החתנים להרבות קצת בסעודה ולשמוח עם אחוזת מריעיו שמחה של מצוה, ובודאי מצוה רבה היא, וצריכים מנהיגי הקהילות לתקן תקנות למעט בהוצאות כדי שלא יברח, ויוכל כל אדם עשות, כי ראוי לכל אדם לעשות גם את זאת פעם אחת בחייו, אך אלו דברים שאין להם שיעור שלא יהא מצוה בעבירה, ובמקום גילה שם תהא רעדה, וחס להו לזרעא דישאל ביום שמחת התורה לעבור על התורה ח"ו, רק ישמח ישראל בעושי על פי התורה במדה ובמשורה, ובזה יזכו לכתר תורה ולראות בבנין בית הבחירה שיבנה בב"א. (פלא יועץ ערך חתן).

והרי בלולב יש מחייב מחודש בכל יום של חג הסוכות ליטול לולב, ואינו דומה לכיסוי דם, והשחיטה מחייב הכיסוי, וא"כ איך שייך בזה גדר של 'דיחוי'?

ותירץ האבני נזר, דאה"נ דבלולב איכא מחייב מחודש בכל יום של חג הסוכות, אבל כל זה הוא מצד הגברא, והיינו לקיים

'מצות' לולב, דקיים מצוה בכל יום ליטול הלולב, אבל מצד 'הכשר' הלולב למצוה, איכא תנאי מסוים דזה תלוי בזמן גדילתו על האילן, כדחזינו דאינו יוצא אלא אם נוטלו כדרך גדילתו, ולא מצינו כן במצות אחרות דצריך ליטלו כדרך גדילתו, ולכן אם חל פסול בלולב בזמן גדילתו, כבר נדחה ואינו כשר עוד.

וז"ל: וכן בלולב [שייך גדרו של 'דיחוי'], שמצותו מחמת גדילתו, שהרי אינו יוצא בו אלא כדרך גדילתו, א"כ מצותו מחמת גדילתו, עכ"ל.

וכ"כ האבנ"ז באו"ח (סימן י' אות כ"ה), וז"ל: נפרט כל מיני דחוי [דלא שייך אלא היכא שעכשיו ליכא עוד מחייב], 'דחוי בקדשים', דהקרבן מכח הקדש [שהקדש מקודם], וכשנפסל לאחר הקדש, נדחה הקדשו, ואי אפשר להקריבו מכח הקדש הזה, ולהקדישו מחדש אי אפשר, דאין הקדש חל על הקדש. וכן בכיסוי דם, שהחיוב מחמת השחיטה, וכשכסהו הרוח לאחר שחיטה נדחה חיוב שחל מחמת השחיטה. וכן ב'לולב', שמצותם מחמת גדילתם, ובריש מס' תענית אמרו שמינים אלו אי אפשר להם

בלא מים, ועל כן באים לרצות על המים, והוא שעת גדילתן, ואינו יוצא בהם אלא דרך גדילתן, וכשנדחה לאחר שגדל, שוב אין גדילתו מכשירתו למצוה.

לע"נ הבחור יקותיאל יהודה ב"ר אברהם אלעזר פפרקאן ז"ל י"א כ"ג תשרי

זמן שמחתינו. כתיב 'בסוכות תשבו וגו' למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, והקשו למה לא עשו זכר למן ולבאר רק לענני הכבוד. אך באמת יש לדקדק אם טעם סוכה זכר לענני הכבוד, הוה ליה למימר 'למען תזכרו כי בסוכות וגו', כמו בצייצית דכתיב 'למען תזכרו', וכן 'למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים'. אך כתיב 'למען ידעו', והיינו שיכנס הדעת בלב לדורות, והיינו כמו שמצינו ביעקב כשנקרא שמו ישראל על שם 'כי שרית עם אלהים ואנשים ותוכל', והיינו

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורת, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

נזדמן לי פעם לפגוש אדם משותק בחלקי גופו רח"ל, מתהלך בעגלה מיוחדת, והיה האיש מלומד ומשכיל בכל המובנים, בעל מדות טובות, ביחוד הצטיין במדת הסבלנות, הוא היה בעל כשרון נפלא וניהל בית עסק גדול. ותמיד תמהתי על כך איך מסוגל אדם כזה להסתדר בצורה כזאת, שהוא פלא אף אצל אנשים בריאים.

עד שסיפר לי פעם השכן של הוריו, וגם הוא אישר לי זאת את הספור המופלא על החינוך שחנכוהו הוריו בילדותו. הוריו היו אנשים אמידים, שפרנסתם היתה מצויה, ולא חסרו עוזרת בית בביתם, ואעפ"כ שכרו לילדם החולה חדר לבד, ולא נתנוהו להיכנס לביתם אנשים מבחוץ, הציצו בחלון חדרו, וראו את הילד כשהוא מטפס על ארבע ומבשל לעצמו את מאכלו, רוחץ את כליו מצייע את מטתו, ועושה את כל העבודות ברוב עמל וזיעה. והיו האנשים דואבים את דאבון גורלו הקשה של הילד המסכן, וחרה אפם על ההורים שמתאכזרים כה לילדם החולה.

שאלתי פעם את אמו של הילד - הוסיף האיש לספר, למה היא נוהגת כך בילד לענותו וליגעו בחנם, בשעה שהיא יכולה להחזיקו בביתו, ועובדי הבית יטפלו בילד ויכינו לו כל ספוקו, ולשם איזו תועלת נוהגים בילד מנהג תמהון כזה שבעל כרחו הוא מביא לשיחת הבריות ולדבת רבים על ההורים? עליך להבין - ענתה לי אמו, כי לא לעולם נחיה, ולא תמיד יעמדו עוזרת בית לשרותו וטפולו, דאגתנו לעתידו היא שהביאתנו לנהוג בו את המנהג הזה, כי לאחר שנלך בדרך כל הארץ, מי ידאג לו לבשל את מאכלו ולהרויח את לחמו, שילמד עכשיו לעשות הכל לבד, ולא יוטל ברא העת למעמסה על כתפי אנשים רחמנים, הדבר הכי טרגי הוא להזדקק לאנשים רחמנים.

שמקודם היה עליו פחד מעשו ושרו שהוא הס"מ יצה"ר, וכתלמיד חכם נדמה לו (חולין צא), ואח"כ 'תוכל', ועם כל זה נגע בכף ירכו שהיה לו עוד טענה. אחר כך כתוב 'ועשו הלך לדרכו', שלא היה עליו שום קטרוג, אז כתיב 'ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית', שיעקב אבינו נשלם באמת מכל וכל, ונשאר

הקדושה אצלו בקביעות כבית, שנאמר 'תתן אמת ליעקב', שפת אמת תכון לעד'. ולמקנהו' היינו לבניו ולזרעו שנקראו 'צאן קדשים', כמו שמצינו במדרש (בר"ר עג"א) שהיה ליעקב אבינו ע"ה ששים ריבוא עדרים, ומספר ששים ריבוא היינו מספר שורשי נפשות ישראל, שהיה מכוון נגדם, ומשום הכי נקרא 'מקנהו'. עשה סוכות, שעל כל פנים יזכו להגנה בצלא דמהימנותא, והיינו מהימנותא שלימתא, והיינו ההגנה מיצה"ר, וכמו שנאמר 'סוכה תהיה לצל יומם', ואיתא (רעיא מהימנא ח"ג רנ"ה ב) ולא בצל סוכת הדיוט דאגין על גופא משמשא, אלא צל לאגנא על נשמתא, וזה שנאמר 'מזרם ומטר', והיינו הקליפות, כמו שנאמר 'מטר על רשעים פחים'.

וכן ביה"כ דאיתא 'וישעי' ביה"כ, והיינו מכל החטאים, דכתיב 'ונשא השעיר את כל עוונותם', ונדרש (בר"ר סה:טו) 'השעיר' זה עשו, 'עוונותם' עוונות תם, אחרי זה צריך סוכה לאגנא על נשמתא, שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומתחדש בכל יום, ואלמלא הקב"ה עוזר לו אינו יכול לו.

ואיתא (תענית טו.) 'צדיקים לאורה', דכתיב 'אור זרוע לצדיק', ו'לישרים שמחה', דכתיב 'ולישרי לב שמחה', דצדיק נקרא גבור הכושב את יצרו וצריך אור להאיר לו שיעתא להתגבר, ועדיין יש לו עסק ומלחמה ואינו בשמחה. 'ולישרי לב' שזוכה לישר הלב להרויח הרע מלב כסיל גם כן, זהו בשמחה. ויעקב זכה לישרות לב לעולמי עד, וישראל זוכין על כל פנים בימי חג הסוכות. וזה מדת הדעת מדתו של יעקב, וזה זוכה הישראל בסוכות 'למען ידעו', שיזכו למדת הדעת שיכנס בלב כי בסוכות הושבתי הגנה מיצר הרע. ולכן נקרא החג 'זמן שמחתנו', וברעיא מהימנא (ח"ג קד): כמה דקוב"ה נטיל לון לישראל בהני יומין וחדוי בהון, און הכי ישראל נטילי ליה לקוב"ה לחולקיהון וחדאין ביה. שהשי"ת שמח עם ישראל ע"י מדת היראה שזה היה תכלית הבריאה, כמו שאמרו (שבת לא:) לא ברא הקב"ה את עולמו אלא כדי שייראו מלפניו, והיינו שיתגלה מדת מלכותו מלך שתהא אימתו עליך, ויש להשי"ת שמחה שנעשה רצונו. והישראל כשזוכה 'לישרי לב', כל

מליץ יושר מול מגיד פשע

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לגמור המקח עם צדיקים מליצי יושר! 'מקח בלייבט מקח'

ובחפצא של מצוה כגון לולב, אם חל פסול בגוף הלולב, אז נדחה הלולב, ואז ליכא חילוק אם עדיין יש עכשיו סבה המחייבת או לא, דסו"ס חלה פסול בגוף החפצא של המצוה, וכבר נפסל הלולב למצוה. אבל בדבר דליכא חפצא של מצוה, כגון בכיסוי דם, לא שייך לומר בזה שאין לקיימם בחפץ שנדחה, שהרי אין העפר או הדם חפץ של מצוה. רק בזה היסוד של דחוי הוא בגוף המחייב, דהמחייב הוא המעשה שחיטה, ונדחה המחייב, ובזה איכא כלל "ל דדוקא אם ליכא עכשיו סבה המחייבת, אז שייך דין דחוי.

ג לכאורה יש לומר דאיכא שני דינים בדין דחוי, דהנה מצינו ב' סוגי מצוות המתקיימות ע"י כלים המשמשים למצוה: א) מצוה שעיקרה הוא לייחד חפץ למצוה, ולקיים בו אותה, כגון לולב ושופר. ב) מצוה שעיקרה הוא מעשה מסוים ולא החפץ עמו היא מתקיימת, אלא שצריך חפץ מסוים כדי לקיימה, כגון כיסוי דם. שאין העפר או הדם חפץ של מצוה. (כמו שכתב בעמק ברכה עניני לולב סימן ז'). אבל הגר"מ שפירא בשערי שמועות סוכה לג. מביא בשם הגר"ד דגם דם הוא חפצא של מצוה, כמו שופר (ולולב).

סגולות יקרות מהרה רבי אליהו ב"ר שלמה גוטמאכר זי"ע יא"צ כ"ד תשרי

סגולה לקבלת התפילה: בספרו (ריש מסכת תענית) כתב, שהסיבה שאין האדם נענה בתפלתו, הוא בגלל המקטריגים שאינם מניחים תפלתו לעלות למעלה. והעצה לזה, שבעת שהוא זקוק לרפואה וכדומה, ילמוד איזה ענין בתורה העוסק בענין רפואה, ובשעה שלומד הרי שכונה שורה כנגדו, לכן יכוין אז במחשבתו באמצע לימודו בקשתו לה' ויושע, כי אין המקטריגים תופסים מחשבות בני אדם ואינם יודעים כי בשעת לימודו הוא עוסק בתפלה, לכן יעלה תפלתו לה' בלי מקטריגים.
וז"ל: **ברור אצלי אף בלי שום ראייה, רק מצד הסברא, דיש להתחכם שתתקבל התפילה ולהעמיס בשעת הלימוד מבוקשו בתוך תיבת הלימוד אשר מוציא מפיו, ויותר אם העמיס [תפילתו] בלשון הקרא אשר הועמד הדרש עליו**

סגולה להפוך מזלו לטובה: ללמוד בספרו 'צפנת פענח' מאמר י"ד, ולכוין בתפילת מעריב בתיבות 'ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו'. (הבאנו המאמר בגליונות 'מליצי יושר' שנת תשפ"ג עם ביאורים והערות).

סגולה להינצל משונא: ללמוד בספרו 'צפנת פענח' מאמר א', ולכוין כוונות האמור שם. (הבאנו המאמר בגליונות 'מליצי יושר' שנת תשפ"ג, עם ביאורים והערות).

סגולה לישועה: ללמוד מסכת קנים עם פירוש הרע"ב ותוס' יו"ט, ופירוש 'קן מפורשת' מבנו הג"ר צבי הירש זצ"ל, ואח"כ יעמוד ויאמר: אתה ה', חביבין ישראל לפניך, וחיבה יתירה נודעת להם שנקראו לך בנים, וזה הוא במה שבראת בין הריבוי מיני עופות הכשרים, שהם יותר מטמאים, רק תורים ויונים ביתיים להביא קרבן לפניך מהם, ואנחנו זומים במידתנו להם, עשה עמי חסד כרחם אב על בנו' ויפרט בקשתו, שיהיה נענה, ואם לא יבוא ישועה, יעשה כן עד ג' ימים, בכל יום פעם אחד'.

להינצל ממגפה: ז"ל (יריעות שלמה): בעזה"ו רואים אנחנו כי הצליח ה' ב"ה אותנו, והסיר החולי מעירינו בימים האלו, ובפרט כי משבת קדש פרשת וירא, אשר קראנו בבהכ"ס ובבהמ"ד הסדר כולה שמדבר מהצלות ותפילות אברהם אבינו ועקידה בעמידת השומעים, והארון הקודש נשאר פתוח מן ההוצאה ועד ההכנסה, ואף הנשים היו עומדות ביראת ה', ועל כלם בא ישועה, שהוקל החולי. 'ולדעתי יש בזה סגולה גדולה לעשות כן בשעת המגיפה ר"ל, [והיינו לקרות בתורה פרשת וירא] אף שאינה בשבוע של פרשת וירא, ואמנם יהיה במעמד אנשים ונשים וטף בעמידה באימה וביראה'.

האזרח בישראל ישבו בסוכות, כל מאן דאיהו משורשא וגזעא קדישא דישראל ישבו בסוכות תחות צלא דמהימנותא, שיש להם לישראל נייחא ממלחמת היצה"ר ושמוחים עם השי"ת 'לישרי לב שמחה', ונקרא החג 'זמן שמחתנו'.

לע"נ ראכיל סופר ב"ר דוד יהודה ע"ה יא"צ כ"ב תשרי

ביום השמיני עזרת תהיה לכם. איתא במדרש זה שאמר הכתוב 'תן חלק לשבעה וגם לשמונה' ר' אליעזר אומר 'תן חלק לשבעה' אלו שבעת ימי השבת, 'וגם לשמונה' אלו שמונת ימי המילה. יש לפרש הכוונה, דהנה מצינו בהמשותק כל ימות השבוע למצות השבת שיזכה לקיים מצות בוראו ולעשות נחת רוח לפניו, ע"י כך מעלה עליו הכתוב כאילו שמר את השבת כל ימי השבוע.

ובבאר מים חיים (ריש פרשת צו) פירש בזה המאמר 'זכור ושמור' בדיבור אחד נאמר, כי 'זכור' הוא מחד בשבתא לשבתא, ו'שמור' הוא מלשון המתנה, ששומר וממתין בכלות ללבו ולומר מתי יגיע שבת לקיים מצות בוראו, ועיד"ז נחשב כאילו שמר שבת כל ימי השבוע, ועל כן 'זכור ושמור' בדבור אחד נאמר, כי במה שמזכיר את יום השבת וממתין ומצפה עליו, הרי הוא כאילו שומרו, ועל כן הם בדיבור אחד, עכ"ד. ועל דרך זה אמרו (ביצה טז).

על שמאי הזקן שכל ימיו היה אוכל לכבוד שבת, כדאיתא שם מצא בהמה נאה אומר זו לשבת, מצא אחרת נאה הימנו אוכל את הראשונה כדי שתהא היפה נאכלת בשבת, נמצא שזכה ע"י כך ליתן חלק משבת לכל השבעה ימים.

והנה בחינה זו מצינו גם במצות מילה, שאף שהמצוה היא ביום השמיני דייקא, צריך האדם להתאוות ולהשתוקק לקיים המצוה מיד שרואה את הנולד, רק הגביל לו ה' שאינו יכול לקיים המצוה רק בשמיני, וע"י כך ה' מצרף מחשבה טובה שלו למעשה כאילו קיים המצוה כל השמונה ימים. ובזה ביאר התוס' ר"ד (קידושין כט.) מדוע מילה לא נחשב כמצוה עשה שהזמן גרמא, דהעסק ההוא אין לו זמן, דבין ביום ובין בלילה יכין ויטרח על צרכי מילת בנו, ע"ש.

וזה כוונת המדרש מה שדרשו על 'תן חלק לשבעה' אלו שבעת ימי השבת, 'וגם לשמונה' אלו שמונת ימי מילה, ד'תן חלק לשבעה' היינו שבעת ימי השבת, וזאת אי אפשר רק אם תשתוקק ותתאוה מחד בשבתא מתי יגיע שבת. וכמו כן בשמונת ימי מילה ע"י שיהיו לך געגועים בכל רגע מעת שנולד בהך להמולו, רק מן השמים עכבוך למולו דוקא ביום השמיני, עיד"ז נחשב כאילו מלת אותו בכל הימים.

לע"נ ליבא ב"ר הלל שלעזינגר ע"ה יא"צ י"ז תשרי

אך בחמשה עשר יום וגו' באספכם את תבואת הארץ תחוגו את חג ה'. בחלומי העיריני, דבחינת 'סוכות' הוא רמז דיש להתנהג באמצעות הטבע עם השגחה העליונה, [ולא לסמוך על נסים], דהנה נחלקו ר' ישמעאל ורשב"י, דר' ישמעאל סובר 'הנהג בהם מנהג דרך ארץ', ואילו רשב"י אמר אפשר אדם חורש בשעת חרישה וכו', תורה מה תהא עליה וכו', הרבה עשו כר' ישמעאל ועלתה בידם. ומכאן

מוכח כדברי ר' ישמעאל, שהרי הקב"ה קבעו חג על אסיפת תבואתם, כדכתיב 'באספכם את תבואת הארץ'.

ואילו יו"ט פסח על יציאת מצרים שהוא שלא כדרך הטבע, וכן שבועות על מתן תורה מן השמים שנתנה לאוכלי מן, הוא כדרך רשב"י. אבל סוכות הוא רמז להנהגה באמצעות הטבע, שלא יאמר ככהאי גוונא 'כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', לכן נרמז בסך מעובה שלכתחילה לא יעשה, (עיין רא"ש ר"ן סוכה כב:), דאע"ג דהסכך הוא למגן לך מפסולת גרנך ויקבך, צריכין לראות השמים, כי מה שחסר הטבע, משלים הנס. ולכן חמתה מרובה מצילתה פסול, דאם סומך על נס ברובו, פסול, דצדיקים אין נהנין ממעשה נסים, ואל יסמוך אדם על הנס, אלא רובו של הסכך צריך להיות מגדולי ארץ בדרך הטבע, וזה 'באספכם את תבואת הארץ תחוגו את חג ה'.'

ולקחתם לכם ביום הראשון. ודרשו חז"ל 'ראשון לחשבון עונות'. והנה אמרו (ע"ז ג.): אמרו אומות העולם, רבש"ע תנה לנו מראש ונעשנה, ואמר הקב"ה: מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, לכו ועשו אותה, מיד כל אחד נוטל והולך ועושה סוכה, והקב"ה מוציא חמה מנרתיקה, וכל אחד מבעט בסוכתו ויוצא. והקשה הגמ' והא מצטער פטור מסוכה. ומתרץ, נהי דפטור, בעוטי מי מבעט'.

ופירשתי במשל לנגיד אשר חפץ ליקח לבתו תלמיד אשר נפשו חשקה בתורה, הלך לדרוש בישיבה, כל זמן אשר למד הרב, אין להכריע, כי אז אימת רבו גורם, לא כן כאשר הגיע עתו לעמוד זמן פטורין, אז אשר לו דברי תורה לעול ולמשא, הוא בורח, משא"כ מי אשר נפשו חשקה בתורה, עומד כמתעצל. הכא נמי היה הבחינה על זמן פטורין, שם הבחינה, למשל אם ירדו גשמים אשר גם בני ישראל פטורין מסוכה, אך יוצא בצער בעצלות פן יפסק הגשם, משא"כ הללו ברחו בעטו ואמרו 'ננתקה את מוסרותימו', מיד 'יושב בשמים ישחק', זה הנפק"מ בין בני ישראל לבין אומות העולם, אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו, הכא נמי הקב"ה עושה נסיון אצל אוה"ע בזמן פטור.

ופוק חזי אצל אוה"ע בעם צפון כאשר נתן הממשלה רשות לחילותיו לעשות כבחירם, כמה רצחו כמה תועבות ועינוים עשו אשר אין שכל אדם סובלו ר"ל, ובני ישראל לא יכלו להצילם, אבל מ"מ שתפו עצמן בצער בתעניות ותפילות, ושלחו שמונה מיליאן לעזר לאחיהם בשנת תרס"ה תרס"ו.

עתה כהאי גוונא פוק חזי בין יוה"כ וסוכות, אז צבאות ה' בני ישראל ברשות עצמן, מי פושע מי מגלי עריות מי נואף מי רוצח ר"ל, אדרבה עסוקים בטרדת החג לקנות אתרוג ולולב בהון עתיק וטרחה וצער על הידור החג כדי לקדשו, מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, על כן בזה אות לצבאותיו לצאת עם פרי עץ הדר וכפת תמרים, ככידון אשר גורם לנצח במ כל העמים וכל צורר כיר"א.

לע"נ הג"ר בנימין ב"ר לוי חזקוני זצ"ל בעל 'אמרות טהורות' יא"צ כ"ג תשרי

חולה פטור מן הסוכה. הלבוש (ס' תר"ס סעיף ג') כתב, דהטעם דחולה פטור מן הסוכה, משום דכתיב 'חיי בהם', ולא שימות בהם, עכ"ד. וכתב הגר"י ענגיל (גליוני

רבינו בחיי לרבינו בחיי ב"ר אשר ז"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב 'חיי', יהיב מזוני.

נראה לי לומר בד' מינים, כי האתרוג והלולב הן רמז לשכר העוה"ז והעוה"ב, וההדס והערבה הן רמז לדרכי התשובה, והן הצער וההכנעה. 'פרי עץ הדר' ירמוז לשכר העוה"ז, לפי שיש מצות שאדם אוכל עליהם פירות משנה לשנה, כשם שהאתרוג דר באילנו משנה לשנה. 'כפות תמר' ירמוז לשכר העוה"ב, כשם שהלולב גדול כך שכר העוה"ב גדול. כשם שהלולב עליון שלו זו למעלה מזו, כך מדרגות העוה"ב זו למעלה מזו, וכשם שהלולב אין פריו אלא לסוף שבעים שנה, כך שכר העוה"ב אינו אלא בסוף ימיו של אדם שכתוב בו: "ימי שנותינו בהם שבעים שנה". הדס יש בו מרירות, וריחו טוב, ירמוז על הצער שהוא מדרכי התשובה, והוא שיצער אדם עצמו ושיסגף את גופו בתעניות ומלקיות ובגדרים רבים כפי מה שחטא ושיצטער כפי מה שנהנה, ועם זה יעלה ריחו לשמים. וערבה רמז להכנעה ושפלות, ולכן אינה גדלה על הרים, אלא היא גדלה בנחל במקום נמוך ושפל, כדי שיכניע לבו וישפיל עצמו ויתכפר לו.

ולפי הדרך הזו נאה ליטול ביד ימין הלולב עם ההדס והערבה, כדי לרמוז על השכר הגדול, שכר העוה"ב המעותד לו בסוף עם הצער וההכנעה, וכן אתרוג רמז לשכר העוה"ז ליטלה ביד שמאל, שכן העוה"ב נמשל לימין, והעוה"ז נמשל לשמאל, ממה שכתוב: "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד", ודרשו רז"ל (שבת סג): "למימינים בה אורך ימים, למשמאילים בה עושר וכבוד. וביאור "למימינים בה" למי שהולך במצות לצד ימין, ומכוין בהם לשכר העוה"ב, "למשמאילים בה" למי שהולך בהם לצד שמאל ומכוין בהם לשכר העוה"ז, לזה נותן אורך ימים, ולזה נותן עושר וכבוד.

וע"ד השכל בטעם ד' מינין שבלולב: ליחות הפרי הוא חיותו, ולכך נצטוינו בצמחים הללו שיהיו הדר להיות ליחותן שהוא חיותן משומר בתוכו, ועמהם נעשה אות וסימן לדרכי החיים, ולכך בחר הכתוב בצמחים האלה ארבעתן כי הם רעננים כל השנה ומתקיימין בליחותן יותר משאר פירות, והתורה הנתונה לנו בסניג נקראת 'אורח חיים', ואנחנו שקבלנוה נקראין 'חיים', כענין שכתוב: 'זאתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום', ולכך באה המצוה שנטול הצמחים האלה בעלי הנפש הצומחת שבהן סימן החיים, לקלס בהן לפני אדון הכל הנקרא 'אלהים חיים', ואילו היו הצמחים האלה יבשים לא היה בהן אות וסימן לדרכי החיים, כי הליחות שבהם הוא חיותן כענין הדם בגוף החי, ומזה אמרו בירושלמי: (סוכה גא) לולב היבש פסול, משום שנאמר: "לא המתים יהללוה".

ממצרים, כדכתיב 'וה' הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן', ולמה העמידו ר' יהושע לבסוף. ואולי יש לומר לפי מה שכתב הגר"א (בפירושו לשיר השירים א:ד), דלכן כתיב בפרשת משפטים 'חג האסיף', ולא 'חג הסוכות' כבכל התורה כולה, משום דהראשונים הקשו למה אנחנו עושים סוכות זכר לענני כבוד, ואין עושים שום זכר למן באר שליו. ותירצו, דאלו היו בזכות אברהם אבינו, והיה זה כשילום חוב, דכל מה שעשה אברהם אבינו למלאכה השרת, שילם לו הקב"ה, לכן אין לעשות לזה זכר. משא"כ ענני כבוד, דענני כבוד הראשונים שהיו מציאות מצרים, נסתלקו ע"י חטא העגל, כמו שכתבו המפרשים עה"פ וירא משה את העם כי פרוע הוא, שנסתלקו ענני כבוד מהם, וכמבואר דמחנה דן פלטים הענין ע"י חטא פסל מיכה, ואח"כ ע"י תפלת משה רבינו כשנתרצה לו הקב"ה ומחל להם, הקיפם בענני כבוד שנית, זה היה אך ורק מחסדי ה', ושייך על זה לעשות זכר, וממילא ניחא מה שמנה רבי יהושע ענני כבוד לבסוף, דלא קאי על הראשונים, שהרי נסתלקו, אלא על האחרונים.

לע"נ הגר"ר ראובן ב"ר שבתאי פיין זצ"ל יא"צ כ"ה סיון

סוכה גזולה. בגמ' (סוכה ט). ילפינן דסוכה גזולה פסולה מקרא 'חג הסוכות תעשה לך', לך משלך ולא גזולה. והקשו התוס' (שם ד"ה מיבעי ליה) וז"ל: תימה תיפוק ליה משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה, הלא מהאי טעמא פסלינן אתרוג הגזול ביו"ט שני וכו', עכ"ל.

ותירץ החזון יחזקאל, דמצוה הבאה בעבירה פסול רק אם המצוה מסייע העבירה, אבל אם אין המצוה מסייע העבירה, אינו פסול משום מצוה הבאה בעבירה. וז"ל החזון יחזקאל (סוכה פ"א ה"ב): לולי שיטת התוס', נראים הדברים מסייעות התלמוד, דכי אמרינן במצוה הבאה בעבירה לא קיים את המצוה כדילפינן בירושלמי (חלה פ"א) מן הכתוב 'אלה המצות', 'אם עשיתם כמצותן הן מצות, ואם לאו אינן מצות'. היינו דוקא אם [ע"י] עשיית מעשה המצוה ישנה עבירה, כמו באוכל מצה גזולה, דהלא ע"י אכילתו, הוא משתרש יותר בחטא הגזילה. או בקחתו את הלולב, יש בנטילתו עובדא של מעשה גזילה. וכן גזל והקדיש, במצותו שהוא מקדיש אותה, הרי הוא מוציאה יותר מבעלה. והיינו דקאמר (סוכה ל): 'אלא לאחר יאוש הא קנה ביאוש,

מסייע העבירה, לכן רק אם יאוש כדי לא קנה, וע"י שינוי השם דהקדש נתהווה הקנין, המצוה מסייעו לעשיית העבירה ומיקרי 'מצוה הבאה בעבירה'. וכן כתב הרמב"ם [שם]. והוספי דדמייא שפיר להמשל למלך העובר על בית המכס דאין המלך רוצה לגנוב, ה"ה אין הקב"ה רוצה לגנוב קרבן הגזול, דבמקום דע"י שהקדישו ושינוי השם נתהווה הקנין, חשיב כאילו דהקדש גזול הקרבן.

הש"ס סוכה כו.). וז"ל: ודבריו צ"ע, דהטעם הוא משום ד'תשבו ענין תדורו', וכמו שאין אדם דר בדירה המזקת לחלו ופלי חולי שאין בו סכנה, כך אין לו לישיב בסוכה. ומה שכתב הלבוש דהטעם דמשמשי חולה פטורין משום דעוסק במצוה פטור מן המצוה, לענ"ד גם במשמשי י"ל טעם הפטור משום 'תשבו ענין תדורו', דכמו שישיראל גומלי חסדים יוצאים מביתם כדי לשמש את החולה, כך יש לו לצאת גם מסוכתו. והוא כמו הולכי דרכים דפטורים משום דכמו שאין אדם נמנע מלצאת מביתו כשצריך לצאת לדרך לחפצו, כך אין לו להמנע מלצאת מסוכתו, וכמ"ש הראשונים לענין ללכת לכפרים בסכות, והכי נמי לענין לשמש חולה שרי כיון שהיה יוצא עבור זה גם מביתו, וניחא טפי כי היכי דתהיו טעם חולים ומשמשיהם אחד.

המצטער מן הסוכה. בשו"ת מהרי"ו (סי' קצ"א) כתב, וז"ל: ומצטער פטור מסוכה, ומש"ה אם ירדו גשמים פטור, ואם אכל בה נקרא 'הדיוט', דכתיב 'דרכי דרכי נועם', עכ"ל. וכתב הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס סוכה כח:), וז"ל: ולפ"ז דוקא כאן דעושה בצער, ולא הוי 'דרכי נועם', הוא דנקרא 'הדיוט', אבל בעלמא העושה דבר אע"פ שאינו מחויב מעיקר הדין, אין לו להקרא 'הדיוט', ויש לדון בזה הרבה. ועיין בשו"ת מהר"ם פאדווא (סי' ל"ט ד"ה מעלתך), שתפס בפשיטות דטעמא דכל הפטור מדבר ועושהו דנקרא 'הדיוט', דהוא משום דמיחזי כיוהרא, ודומה למה שאמרו 'לא כל הרוצה ליטול את השם יטול'.

לע"נ הגר"ר משה ב"ר יהודה אריה רויין זצ"ל יא"צ ט"ז תשרי

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

ד כדכתבו התוס' (סוכה ל. ד"ה הא), דאם אמרינן דיאוש כדי קני, כיון דהוי שלו קודם שהקדישו - לא חשיב מצוה הבאה בעבירה, אבל אי יאוש כדי לא קני ועל ידי שהקדישו דאיכא יאוש ושינוי השם קא קני ליה - חשיב מצוה הבאה בעבירה. וכוונתם כדכתב הריטב"א שם, וז"ל: דודאי לר' יוחנן שינוי רשות בעינן ומשום הכי מיפסל משום מצוה הבאה בעבירה, שהמצוה גורמת קנין זה והוציאנו מרשות גזול, הא אלו קנייה ביאוש כדי מעיקרא תו לא מפסל משום מצוה הבאה בעבירה, עכ"ל. והיינו דפירושו של מצוה הבאה בעבירה הוא דהמצוה

מסייע העבירה, לכן רק אם יאוש כדי לא קנה, וע"י שינוי השם דהקדש נתהווה הקנין, המצוה מסייעו לעשיית העבירה ומיקרי 'מצוה הבאה בעבירה'. וכן כתב הרמב"ם [שם]. והוספי דדמייא שפיר להמשל למלך העובר על בית המכס דאין המלך רוצה לגנוב, ה"ה אין הקב"ה רוצה לגנוב קרבן הגזול, דבמקום דע"י שהקדישו ושינוי השם נתהווה הקנין, חשיב כאילו דהקדש גזול הקרבן.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה

שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מוודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לעומת זה אינו חושב על המח, ואינו שם ליבו על העתיד, נכנס הוא במהירות, אינו משגיח ואינו קובע לעצמו סימנים, ולכן סביר להניח שיתעה מן הדרך הישרה, חזקה עליו שיאבד את שבילי הדרך.

ואמד להילד: אירע הדבה פעמים שאנשים שלא קבעו סימנים איבדו את דרכם ומתו מרעב, א"כ שהסימנים שהאדם קובע בדרכו הם הבטחות

שבידי האדם, הם שומרים עליו שיוכל לחזור בדרך הסלולה והישרה, ולא יתעה חלילה בדרכו. וכך ממשיך הרב: גם עלינו לעשות סימנים כדי שלא נתעה בדרכי החיים, ובכדי שלא נאבד את הדרך הסלולה לנו מדור דור. ועל כן קודם אנו מכריזים 'אין כאלוקינו', וזה סימן אחד, ואח"כ 'אין כאדונינו' וזה הסימן השני, כעת לאחד שסימנו לקבוע לנו את הסימנים, אפשר לצאת לדרך ולשאול 'מי כאלוקינו מי כאדונינו', שאלות מסוג שכזה לאחר שהסימנים בידינו, איננו צריכים לחשוש.

הגרי"ח הסתכל על הילד אברהם ברגמן שאח"כ שינה שם משפחתו לאברהם ברטורא, המשיך ואמר לו: רואה אני ילד חביב שבעוד זמן מה יהיה עליך לעזוב את ירושלים, שנים רבות לא תהיה כאן, בשנים הרבות הללו אל תשכח את הרעיון, אל תשכח להציב סימנים בדרכך, אלו ישמרו עליך בכל אשר תפנה לבל תסטה מן הדרך. והוסיף ואמר: 'אל תשכח ילד חביב, סיים הרב, ועקר אנחה מליבו.

וכך מספר אברהם ברטורא, ארבעים שנה התגלגלתי באירופה כל שנות הזעם הנאצי ימי התופת של היטלר ומראות מלחמת העולם השנייה חרוטים עמוק עמוק על בשרי, פעמים רבות עמדתי בפני יאוש מוחלט, לא יכולתי לסבול עוד, וגמרתי בליבי כי טוב לי מותי מחיי, אך תמיד בעת צרה זכרתי היטב את דבריו של הרב הישיש, דמותו המיוחדת עמדה תמיד מול עיני, הוא הוסיף לאן שהלכתי עמדו דבריו 'עשה לך סימנים' הטהורים לנגד. והוסיף ר' אברהם בעת זקנותו, אכן עשיתי לי סימנים, קבעתי אותם עמוק בתוך תוכי, לא שכחתי, ורק בכח שזכרתי הסימנים זיכני הקב"ה לחזור אל ארץ ישראל.

רואים שהגרי"ח היה שורה עליו רוח הקודש, שראה השואה, וראה שר' אברהם ברגמן יצטרך לצאת לפני זה לחוץ לארץ ויצטרך לעבור הרבה נסיונות, והזהיר אותו שיחזיק באמונה ובטחון בהקב"ה, וכן היה שעבר כל הזוועות וחזר בזמן זקנתו לא"י.

אלא משום דהוי מצוה הבאה בעבירה, כלומר שאינו קונה אותה אלא ביאוש ושינוי רשות או שינוי השם, ונמצא ע"י הקדישו אותה הוא מוציאה מן הגזול (ע"ש בתוס' ד"ה הא קנה ביאוש). או באכל מצה של טבל דרבנן, התם נמי ע"י מעשה המצוה שהיא האכילה, הוא עובר על איסור אכילת טבל והוה מצוה הבאה בעבירה.

אבל בגזל עצים ועשה מהן סוכה על קרקע של הגזול, הלא בשיבתו אח"כ בקרקע שלו, אין במעשה המצוה של ישיבתו בסוכה שום מעשה גזל בסכך והדפנות אשר גזל מקודם,

לכן אין במעשה מצוה משום מצוה הבאה בעבירה. והא שאינו יוצא בה ידי חובתו, אינו אלא משום הפסול בעצם הסוכה מטעם דכתיב 'לך' משלך ולא גזולה.

והא דאיתא (ב"ק ריש הגזול): 'ועד כאן לא קאמר ר' אליעזר בן יעקב התם אלא לענין ברכה משום דהוה מצוה הבאה בעבירה, אע"פ שכבר קנאה העיסה בשינוי מעשה, ובהפרשתו ממנה החלח אינו מוסיף בזה שום מעשה הגזילה. אבל באמת האמור שם 'מצוה הבאה בעבירה, אין הכוונה שלא קיים מצוה, אלא שברכתו הוה מצוה הבאה ע"י עבירת גזל, ויש בה משום בוצע ברך נאץ ה', כמו שכתבו התוס' (ב"ק סז. ד"ה אמר עולא).

וכהאי גוונא איתא בברכות (דף מז:): גבי מעשה ברבי אלעזר ששחרר עבדו והשלימו לעשרה, ופריך שם בגמ' הלא כל המשחרר עבדו עובר בעשה ומצוה הבאה בעבירה היא. דהתם נמי אין הכוונה שמצוה הבאה בעבירה ולא קיים המצוה, שאחר שנשתחרר הרי הוא כישאל לכל דבר ומצטרף לעשרה, אלא הפירא מצוה הבאה בעבירה היא ואיך עשה רבי אליעזר מעשה זה ושחררו.

לע"נ הג"ר אברהם משה בר שמואל שואל המבורגר זצ"ל יא"צ ט"ו אייר

שמחת תורה ורוח הקודש אצל רבה של ירושלים מרן ר"ח זוננפלד זצ"ל. ידוע שהקפות עושים בשמחה גדולה ורוקדים יחד זקנים נערים תלמיד חכמים ילדים וסתם עמך, זהו שמחה של כל עם ישראל ביחד ששמחים עם התורה הקדושה שקיבלנו בהר סיני, וזהו הקיום של עם ישראל בעוה"ז, והשכר לעוה"ב. והנה בעיר העתיקה קרוב ממש למקום המקדש, הנהיג הג"ר יוסף חיים זצ"ל סוג חדש של הקפות, וזהו הקפות של הילדים שרבה של ירושלים בכבודו ובעצמו היה מארגן ילדי העיר ירושלים ומרקד עמם בשורה ארוכה, כל ילדי ירושלים כל הנערים והתינוקות של בית רבן מכל הגילים שהילדים כבר יכולים לרקוד, נשרכים ומרקדים וקופצים בעקבותיו לשמחתם הרבה, ורבה של ירושלים בעצמו מסדר הילדים בטור ארוך זה אחר זה, הרב בראש והילדים כולם ביחד מתחילים להקיף את הבימה בריקודים, ואח"כ מקיפים את בית הכנסת, ואח"כ הקיפו את בתי מחסה, ולבסוף את ירושלים, כולה לקיים מה שנאמר 'סובו ציון והקיפוה', ומכל רחבי ירושלים היו מגיעים הילדים לבתי מחסה שם היה גר הרב לרקוד עם הרב, ואחר הריקודים חזרו לבתי מחסה, ואחרי שהקיפו את בית הכנסת מבחוץ, חזרו לתוכו והמשיכו לרקוד מסביב לבימה עוד שעות רבות, וברוב שמחה היה הרב מזמר את הפיוט 'אין כאלוקינו', הרב קורא והילדים המקיפים אותו עונים אחריו אין כאדונינו, והילדים משיבים אין כמושיענו עד הסוף, כך תמיד כל שנה השמחה היתה רבה מאד.

והנה אחד מהילדים ששמו היה 'אברהם ברגמן' משפחת מפורסמת בירושלים, ניגש אל הגרי"ח לאחר שסיים את הפיוט 'אין כאלוקינו', ואמר לי יש קושיא חזקה על הסידור, והרב מבית בו בפניו המאירים באהבתו העצומה לילדי ישראל, ליטף את פניו, ואמר לו שאל בני היקר, וכך שאל הילד הקטן: מדוע אנו אומרים קודם 'אין כאלוקינו אין כאדונינו, ואח"כ שואלים 'מי כאלוקינו מי כאדונינו', והלא הסדר צריך להיות הפוך, שהרי קודם כל שואלים ואח"כ משיבים. והרב משיב להילד אברהם: אתה ילד נבון, חייך הרב, ומשיב בדרך משל: מכיר אתה את מערת צדקיהו שע"י שער שכם, הילד משיב שהוא מכיר, וממשיך ומדבר להילד השואל: ברחבי העולם ודאי ידוע לך קיימות מערות נוספות, ישנן כל מיני מערות, ארוכות וקצרות, ויש מערות ענקיות בהם יכול אדם ללכת ימים ושבועות, וזה ידוע שהמערות חושך שם, כיון שאין השמש יכולה לחדור אל תוך המערות וחושך אפילה שם, מה יעשה אדם הרוצה להלך במערה ולצאת ממנה לאחר מכן, כיצד ידע את הדרך חזרה, אם האדם הוא פיקח, עושה לו סימנים בדרכו, כאן יש אבן גדולה, ובפינה זו יש עמוד יצוק בקרקע, בפנים יותר יש סלע עגול, לכשירצה אותו פיקח לצאת מן המערה, יחזור על פי הסימנים, ולא יתעה בדרכו. שוטה

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מתוך גליונות

"מליצי יושר"

ליצוא לאור עולם מדי שבוע בשבוע

הג"ר שלום אייון זצ"ל בעת הספרו בשעת הלוייה של מרן בעל החזון יחזקאל, הכריז: 'נצטויתי מאת רבינו לפרסם שהבטיח שימליץ טוב למי שילמוד בספריו, וכן למי שיפיץ את חידושי תורתו' (רבותא מריש אי"ח ח"ב עמ' רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המוכרות הפצה ראשית: גרינפעלד 718.633.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון 'מליצי יושר' בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com 732.510.0560